

Araştırma Makalesi

Mersin Univ Sağlık Bilim Derg 2026;19(1): 11-21

doi: 10.26559/mersinsbd.1721563

Erkek üniversite öğrencilerinin bebek bakımı algısı: nitel çalışma

 Sümeyye Bal¹, Fatma Rümeyya Şahin², Sena İşeri³,
 İlayda Çifçi⁴, Ülkü Ayçiçek⁵,

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Samsun, Türkiye

² Serbest Ebe, Ankara, Türkiye

³ Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Yüksek Lisans Programı, Tokat, Türkiye

⁴ Ağrı Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ağrı, Türkiye

⁵ Sungurlu Devlet Hastanesi, Çorum, Türkiye

Öz

Amaç: Toplumsal cinsiyet rollerindeki dönüşümler, erkeklerin aile içi rollerine dair beklentileri de yeniden şekillendirmektedir. Geleneksel olarak annelere atfedilen bebek bakımı sorumluluğu, günümüzde babalarla daha fazla paylaşılmaktadır. Bu değişim, gelecekte baba olacak bireylerin çocuk bakımına ilişkin tutum ve algılarının anlaşılmasını önemli hale getirmektedir. Özellikle üniversite dönemindeki erkek bireylerin bu konudaki görüşleri, babalığa hazırlık süreci ve toplumsal normlar bağlamında dikkate değerdir. Bu çalışma, erkek üniversite öğrencilerinin bebek bakımına yönelik algılarını derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. **Yöntem:** Tanımlayıcı fenomenolojik tasarımdaki araştırma, Nisan-Haziran 2023 tarihleri arasında üniversitede öğrenim gören 18 erkek ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış form kullanılarak toplanmıştır. **Bulgular:** Analiz sonucunda; “Eş Desteği Kavramına Yönelik Algılar” “Bebğin Bakımına Katılıma Yönelik Algılar” “Emzirme Sürecine Yönelik Algılar” ve “Babaların Bakıma Katılımının Ebeveyn-Bebek Bağına Etkileri” temaları belirlenmiştir. Erkekler bebek bakımına katılma ile eşlerine destek olacaklarını, eşlerinin emzirme sürecinin daha konforlu geçeceğini ve bu durumun da ebeveyn bağlılığını etkileyeceğini belirtmişlerdir. **Sonuç:** Erkeklerin bebek bakımına katılması ile eşlerini destekleyecekleri ve doğum sonu sürece olumlu yönde etkileri olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Geleceğin babalarına gebe okullarında, evlilik sonrası danışmanlık hizmetlerinde bebek bakımı ile ilgili bilgi düzeylerini artırmaya yönelik eğitimler planlanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Öğrenci, baba, bebek bakımı, nitel araştırma

Yazının geliş tarihi: 17.06.2025

Yazının kabul tarihi: 03.11.2025

Sorumlu Yazar: Sümeyye Bal, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Samsun, Tel: (0362) 312 19 19/6424, e-mail: sumeyye.bal@omu.edu.tr

Not: Çalışma, 24-26 Nisan 2025 tarihinde Ankara’da 7. Uluslararası ve 8. Ulusal Ebelik Kongresi’nde sözel bildiri olarak sunulmuştur

Bu derginin içeriği Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License kapsamında lisanslanmıştır.

Male university students' perceptions of infant care: a qualitative study

Abstract

Aim: Transformations in gender roles are reshaping expectations regarding men's family roles. Traditionally, the responsibility of infant care has been attributed to mothers, but today it is increasingly shared with fathers. This change makes it crucial to understand the attitudes and perceptions of future fathers towards child care. Particularly, the views of male university students on this topic are noteworthy within the context of preparing for fatherhood and societal norms. This study aims to conduct an in-depth examination of male university students' perceptions of infant care. **Methods:** This research was conducted with a descriptive phenomenological design. The study was carried out between April and June 2023 with 18 male university students. Research data were collected through in-depth individual interviews using a semi-structured form. Thematic analysis was used to analyze the data. **Results:** Four themes were identified as a result of the analysis of the findings: "Perceptions of the Concept of Spousal Support," "Perceptions of Participation in Baby Care," "Perceptions of the Breastfeeding Process," and "Effects of Fathers' Participation in Care on Parent-Baby Bonding." The men stated that participating in baby care would support their spouses, make the breastfeeding process more comfortable for their partners, and positively affect parent-child bonding. **Conclusion:** The results of this study showed that men believe participating in baby care supports their spouses and positively impacts the postpartum process. Training programs should be planned in prenatal schools and post-marital counseling services to enhance the knowledge levels of future fathers regarding baby care.

Keywords: Student, father, baby care, qualitative study

Giriş

Geçmişten günümüze kadınlar annelikleriyle, erkekler ise evin finansal ihtiyacını karşılaması ile ön plana çıkmıştır.¹ Ancak günümüz ekonomik şartları ve toplumsal cinsiyet rollerinin değişimleri ile beraber kadınların çalışma hayatındaki yeri artmıştır. Hem kadınlar hem de erkekler bu değişen düzene ayak uydurmaya çalışırken geçmiş ve günümüz arasında kültürel çatışmalar meydana gelmeye başlamıştır. Geçmişte geniş aile yapısı varken, 80'li yıllar ve sonrasında çekirdek aileye geçişlerin ve kadınların yavaş yavaş çalışma hayatına atılmaya başlamasıyla birlikte kadınlara yüklenen sorumluluklar artmıştır. Çekirdek aile yapısının yaygınlaşması, çiftlerin iş ve eğitimi dolayısıyla aile büyüklerinden uzak bir şehirde yaşama zorunluluğu veya tercihi, bireyselleşme gibi durumlar kişilerin çalışma hayatında, ev işlerinde ve çocuk bakımında eşler arasındaki sorumluluk paylaşımını zamanla güçlendirmiştir.² Bununla beraber yeni neslin annelik ve babalık rollerine dair düşüncelerinde farklılıklar meydana

gelmeye başlamıştır. Yeni neslin bir diğer adıyla Z kuşağının (2000 ve sonrası yıllarda doğanlar) herhangi bir evlilik tecrübesi veya duygusal partner deneyimi olmamasına rağmen, eşleriyle iş ve sorumluluk paylaşımı düşünceleri sosyal medyada ve toplum içerisinde yaygınlaşmıştır.³ İnternet çağında ve teknolojinin içinde gözlerini açan nesil; bilgisayar, akıllı telefon, tablet, cep telefonu gibi yeni iletişim teknolojilerini kullanarak birden fazla görevi daha hızlı ve aynı anda yerine getirebilmesiyle diğer kuşaklardan farklılaşsa da daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet tutumu oldukları da bulunmuştur.^{4,5} Kadınların çalışma hayatına katılması, hem annelik hem de babalık rolünün değişmesine neden olmaktadır. Bebek bakımı kendi başına oldukça zor bir süreç olmakla beraber desteksiz atlatılamayacağı aşikardır. Bu desteğin özellikle baba tarafından sağlanması, baba-bebek bağlılığının şekillenmesine, bebeğin ilerleyen yaşamında empati yeteneği ve girişkenlik kazanmasına katkı sağlayacaktır.^{3,6-8}

Yapılan çalışmalar babaların bebek bakımına katılımını ve eşlerine verdikleri desteği incelemiş olsa da, henüz duygusal partner deneyimi, evlilik tecrübesi ve babalık deneyimi bulunmayan genç erkeklerin doğum öncesi, doğum süreci ve özellikle doğum sonrası dönemde bebek bakımına katılımı ve eşlerine desteği konusundaki görüşleri araştırılmamıştır.^{3,5} Bu nedenle, gelecekte bizi nelerin beklediğine dair soruya henüz yanıt bulunamamıştır. Bu doğrultuda yapılan çalışma, geleceğin babalarının bebek bakımı ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu sayede geleceğin babaları olacak erkeklerin evlenme danışmanlığı, doğum öncesi danışmanlık gibi konulardan yararlanması ve sağlık bakım hizmeti sunan ebeler ve hemşirelere yönelik plan yapmada katkı fırsatı sağlayacaktır. Yapılan literatür taramalarında babaların bebek bakımına katılımı konusunda çalışmalara fazlasıyla rastlanmaktadır.⁹⁻¹² Ancak henüz baba olmayan baba adaylarının, yani geleceğin babalarının, bebek bakımına ilişkin algılarına yönelik yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Yöntem

Araştırmanın tipi

Bu çalışmada tanımlayıcı araştırma yöntemlerinden fenomenolojik tasarım uygulanmıştır. Araştırma için veriler Nisan-Haziran 2023 tarihleri arasında yarı yapılandırılmış form kullanılarak yapılan derinlemesine bireysel görüşmelerle toplanmıştır.

Araştırmanın evreni ve örnekleme

Bu çalışmanın evrenini Orta Karadeniz bölgesinde bulunan bir üniversitede öğrenim gören bekar erkekler oluşturmuştur. Dahil edilme kriterleri; 18 yaş ve üzerinde olmak, üniversitede öğrenim görmek, iletişim kurmaya yönelik bir engeli olmamak, bilişsel ve algısal herhangi bir sorunu olmamak olarak belirlenmiştir. Nitel araştırmalarda araştırmanın amaçlarını karşılayan, detaylı veri sunabilecek örneklemelerin belirlenmesi önerilmektedir. Araştırmada veri doygunluğuna ulaşıldığı

anda araştırmanın veri toplama aşaması tamamlanmaktadır.¹³ Bu çalışmada rastlantısal olmayan örnekleme tekniklerinden biri olan kartopu örnekleme yöntemi ve amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Kartopu örnekleme yönteminde çalışma evrenine dâhil olan herhangi bir kişi ile iletişim sağlanıp, iletişim sağlanan kişi yardımı ile diğer katılımcılarla temasa geçilir.¹⁴⁻¹⁶ Ayrıca, öğrenim görülen bölüm, gelir düzeyi açısından farklı özellikte olan erkekler araştırma kapsamına alınarak mümkün olduğunca maksimum çeşitlilik sağlanmaya çalışılmıştır. Katılımcı sayısının belirlenmesinde veri doygunluğu ilkesi esas alınarak katılımcı ifadeleri tekrarlamaya başladığında araştırma sonlandırılmıştır. Bireysel görüşmeler araştırma grubunda yer alan aynı araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir (FRŞ).

Veri toplama araçları

Görüşme formu literatür doğrultusunda hazırlanmıştır.^{3,15,17} Görüşme formunda erkeklerin tanıtıcı özelliklerini belirlemeye yönelik sorular (Yaş, anne-baba eğitim durumu, yaşadığı yer, vb.) ve bebek bakımı ile ilgili görüşlerini etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik dört açık uçlu soru yer almıştır. Görüşme formu "giriş", "araştırma-görüşme" ve "kapanış" bölümlerinden oluşmaktadır.¹⁸ Görüşme formunda yer alan sorular;

1. Doğumdan sonra eş desteği kavramı sizin için ne ifade ediyor?
2. Doğumdan sonraki dönemde bebeğinizin bakımına katılma ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
3. Doğum sonu dönem eş desteği ve emzirme süreci ile ilgili ne düşünüyorsunuz?
4. Doğumdan sonra babaların bebek bakımına katılmasının anne-baba-bebek bağı etkilemesi ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Görüşme sorularına yönelik alanında uzman, nitel araştırma deneyimine sahip iki akademisyenden görüş alınmış ve üç erkekle ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama yapılan görüşmeler, veri toplama aracının geçerliliğini sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiş olduğundan araştırma kapsamına dahil edilmemiştir. Yapılan

görüşmeler 20 dakika sürmüş ve görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılmış fakat öncesinde her katılımcıya ses kayıt cihazının kullanılmasında bir sakınca olup olmadığı sorulmuş ve onam alındıktan sonra görüşmeler başlamıştır. Görüşme yapılan her erkeğe bir kod isim verilmiş ve analiz sürecinde bu kod isimler kullanılmıştır.

Verilerin analizi

Veriler analizinde içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde veriler kodlanarak kategorileştirilmiş, temalar bulunmuş, veriler kodlara ve temalara göre düzenlenmiş, bulgular yorumlanmıştır.

Bu araştırmada nitel veri analizi yöntemlerinden biri olan tematik analiz yöntemi kullanılmıştır. Tematik analiz verilerin sistematik bir şekilde incelenmesini ve anlamlı kategorilere ayrılmasını sağlayan bir yöntem olup özellikle katılımcı ifadelerindeki örtük ve açık anlamların belirlenmesine olanak tanımaktadır.¹⁹ Araştırmanın ham veri seti 18 katılımcı ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda elde edilmiştir. Nitel araştırmalarda önemli bir aşama olan deşifre süreci toplanan verilerin yazılı hale getirilmesini kapsamış ve böylece analiz sürecine zemin hazırlanmıştır. Deşifre sürecinde katılımcı ifadelerinin eksiksiz ve doğru bir şekilde kayıt altına alınmasına özen gösterilmekte ve anlam kaybı yaşanmaması adına veriler detaylıca gözden geçirilmektedir.²⁰

Elde edilen veri seti nitel veri analizinde MaxQDA Analytics PRO 2024 yazılımına aktarılmış ve analiz süreci bu yazılım aracılığıyla yürütülmüştür. MaxQDA nitel verileri analiz etmek için güçlü araçlar sunarak veri setinin sistematik bir şekilde işlenmesine ve görselleştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Analiz sürecinin ilk aşamasında yarı yapılandırılmış görüşmelerde yöneltilen sorular doğrultusunda temalar belirlenmiştir. Temalar oluşturulurken katılımcıların görüşleri arasındaki ortak örüntüler dikkate alınmış ve araştırma sorularına uygun bir çerçevede anlamlı temalar oluşturulmuştur²¹. Görüşme metinleri ayrıntılı bir şekilde incelenerek

kodlama süreci yürütülmüştür. Tümevarımsal bir yaklaşım benimsenerek kodlar doğrudan verilerden türetilmiş ve temalar çerçevesinde yapılandırılmıştır.²²

Kodlama sürecinde katılımcıların ifadelerinde yer alan örtük ve açık anlamlar dikkatlice analiz edilmiş ve verilerdeki ortak kavramlar ile örüntüler belirlenerek kodlar oluşturulmuştur. Nitel veri analizinde örtük anlamların keşfedilmesi süreci katılımcıların deneyimlerinin ve algılarının daha derinlemesine anlaşılmasına katkı sunmaktadır.²³ Keşfedilen kodlar yalnızca yüzeysel içeriklere dayalı olarak değil aynı zamanda katılımcıların ifadelerindeki anlam katmanları göz önünde bulundurularak geliştirilmiştir.

Araştırmanın etik boyutu

Araştırma Helsinki Deklarasyonu ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya başlamadan önce Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (Tarih: 29.03.23, Karar no: 2023-194). Görüşmelere başlamadan önce katılımcılara bilgi verilerek sözlü ve yazılı onamları alınmıştır.

Bulgular

Katılımcıların tamamı üniversite öğrencisidir. Erkeklerin tanıtıcı özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerin gerçekleştirildiği katılımcılara yönelik bilgiler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. Katılımcı gizliliği göz önünde bulundurularak analiz sürecinde katılımcılar için "K" kısaltması kullanılmıştır. Katılımcıların %38.9'unun annesi lise, %22.2'sinin ilkokul, %16.7'sinin ortaokul mezunu olduğu gözlemlenmektedir. Katılımcıların %44.4'ü babalarının lise mezunu, %33.3'ü ortaokul, %11.1'i lisans mezunu olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %94.4'ünün gelecekte bir evlenme planı olduğu ve %77.8'inin şu an mevcut bir partneri olduğu gözlemlenmektedir (Tablo 1).

Analiz sürecinde elde edilen bulgular 4 tema çerçevesinde değerlendirilmiştir. Temalar tablo 2’de sunulmuştur.

Tema 1. “Eş Desteği Kavramına Yönelik Algılar” temasına yönelik bulgular incelendiğinde katılımcıların doğumdan sonra eş desteğinin annelerin yaşadığı veya yaşayabileceği zorluklar, çocuğun gelişimi ve aile bağının güçlenmesi gibi sebeplerce gerekli olduğuna yönelik ifadeleri gözlemlenmektedir.

Aynı zamanda katılımcılar doğumdan sonra görev dağılımı ve sorumlulukların eşit dağıtılmasına yönelik ifadelerde bulunmuşlardır. Özellikle doğum sonrası dönemde babaların eşlerine destek olabilmesi için erkekler için de doğum izni olmasına yönelik ifadeler elde edilmiştir.

Tablo 1. Erkeklerin tanımlayıcı özelliklerin dağılımı

Katılımcı	Yaş	Yaşadığı Yer	Anne Eğitim Durumu	Baba Eğitim Durumu	Gelecekte Evlenme Planı	Mevcut Partner Durumu
K1	24	İl	Lise	Lise	Var	Var
K2	23	İl	İlkokul	Lise	Var	Var
K3	20	İl	Lisans	Lisans	Var	Var
K4	21	İl	Yok	Ortaokul	Yok	Yok
K5	22	İl	Yok	Yok	Var	Yok
K6	21	İl	Lise	Lise	Var	Var
K7	24	İl	Lise	Lise	Var	Var
K8	18	İl	Ortaokul	Ortaokul	Var	Var
K9	23	İl	İlkokul	Ortaokul	Var	Var
K10	22	İl	Ortaokul	Lise	Var	Yok
K11	21	İl	İlkokul	İlkokul	Var	Var
K12	21	İl	Ortaokul	Ortaokul	Var	Var
K13	22	İl	Lise	Lise	Var	Var
K14	23	İl	Lise	Lise	Var	Yok
K15	25	İl	İlkokul	Ortaokul	Var	Var
K16	22	İl	Lise	Ortaokul	Var	Var
K17	19	İl	Lisans	Lisans	Var	Var
K18	22	İl	Lise	Lise	Var	Var

Tablo 2. Erkeklerin görüşlerine yönelik ortaya çıkan temalar(n=18)

Temalar	Alt Temalar
1.Eş Desteği Kavramına Yönelik Algılar	1.1. Annelerin Yaşayabileceği Zorluklar Sebepli Desteğin Gerekliliği 1.2. Görev Dağılımı ve Sorumlulukların Paylaşılması 1.3. Eş Desteğinin Gerekli Bulunması 1.4. Eş Desteğinde Bulunmak İstememe 1.5. Çocuk Gelişimi Sebepli Desteğin Gerekli Bulunması 1.6. Eş Desteği Gören Annenin Bebeğe Olumlu Duygular Yansıtması 1.7. Eşit Bakım ile Aile Bağının Güçlenmesi

Tablo 2'nin devamı

Temalar	Alt Temalar
2.Bebğin Bakımına Katılıma Yönelik Algılar	2.1. Bebeğin Bakımına Katılma 2.2. Erken Dönemde Bütün Sorumlulukların Üstlenilmesi 2.3. Bebeğin Bakımına Katılmama 2.4. Çekince Yaşanmasına Rağmen Katılma 2.5. Bakım Sürecine Anneden Daha Fazla Katılma
3.Emzirme Sürecine Yönelik Algılar”	3.1. Eş Desteğinin Emzirmede Olumlu Etkisinin Bulunması 3.2. Eş Desteği ve Emzirme Arası Bağa Yönelik Kısmi Bilginin Olması 3.3. Eş Desteği ve Emzirme Arası Bağa Yönelik Bilginin Olmaması 3.4. Eş Desteği ve Emzirme Arasında İlişki Bulunmaması
4. Babaların Bakıma Katılımının Ebeveyn-Bebek Bağına Etkileri	4.1. Babaların Bakıma Katılımı ile Bağın Olumlu Etkilenmesi 4.2. Babaların Bakıma Katılımı ile Baba-Bebek Arası Bağın Artması 4.3. Eşler Arasındaki Bağın Olumlu Etkilenmesi 4.4. Babaların Bakıma Katılmaması ile Bağın Olumsuz Etkilenmesi 4.5. Anne-Bebek Bağının Güçlenmesi ile Aile Bağlarının Güçlenmesi

K4 ‘Yetersiz eş desteğinde, anne sorunlarıyla baş edemeyebilir bu da annede depresyon ve anne-çocuk iletişimde, bağında zayıflık ya da ihmale kadar varabilecek sorunlar yaratabilir. Bir doğum yaşadktan sonra nasıl ki annenin doğum izni varsa babanın da öyle bir izni olması hatta bence daha uzun bir süre olması gerektiğini düşünüyorum. Ülkemizin çalışma şartları bunun ne kadar uygun emin değilim ama ya olabildiğince eşinin yanında bulunması gerektiğini düşünüyorum’.

K1‘Doğumdan sonra eş desteği anne bebek üzerinde ne kadar göreve sahipse baba da o kadar olmalı diye düşünüyorum.’

K10‘Yetersiz eş desteği ise anneyi hem strese sokacaktır hem de yalnız hissetmesine neden olacağından dolayı olumsuz etkiler.’

Tema 2.“Bebeğin Bakımına Katılıma Yönelik Algılar” temasına dair bulgular incelendiğinde geleceğin baba adaylarının büyük çoğunluğunun bebek bakımına katılmak istediklerine yönelik ifadeleri

saptanmıştır. Aynı zamanda özellikle doğumun erken safhasında bütün sorumlulukların tek başına üstlenilmesi ve bebeğin bakımına anneden daha fazla katılım sağlanması gibi ifadeler de gözlemlenmektedir. Bir katılımcı doğum sonrası bebeğin bakımına katılmak istemediğini ifade ederken bir katılımcı ise bu konuda çekinceleri ve bilgi eksikleri olduğundan fakat yine de bakıma katılmak istediğinden bahsetmiştir.

K12 ‘Katılmak istemem çünkü çocuğun altını değiştirmek vs. bana zor gelir ve yapmak istemeyeceğimi düşünüyorum.’

K7 ‘Katılmak isterim ama ilk başta banyo yaptırmak vesaire bunları ilk kez yapacağım için daha tecrübesiz olurum bu yüzden bunlardan biraz çekinirim ama üstünü- altını değiştirmek gibi bu tarz şeyleri yapabilirim daha sonrasında diğer kısımlara da yardım edebilirim’.

K4 ‘Evet, katılmak isterdim. Çünkü anne çalışacak olursa çalışan bir eşe sahip olursam annesi işte olduğu zaman daha

önceden sağmış olduğu sütü çocuğa vermek, altını değiştirmek gibi şeyleri yapmam gerektiğini düşünüyorum çünkü çocuk bakımı sadece anneye özgü bir şey olduğunu düşünmüyorum o yüzden katılması gerektiğini düşünüyorum.’

Tema 3. “Emzirme Sürecine Yönelik Algılar” teması incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun doğum sonrası eş desteğinin özellikle annede süt verimi ile emzirmede olumlu bir etkisinin bulunduğunu düşündüğünü ifade etmiştir. Katılımcılar biri emzirme ve eş desteği arasında bir ilişkinin bulunmadığını düşündüğünü belirtirken bir katılımcı konu hakkında bilgisi olmadığını aktarmıştır. Üç katılımcının ifadelerinde konu hakkında bilgileri olmadığı fakat yine de olumlu bir etkisinin olabileceğine dair fikirlerinin olduğuna yönelik düşünceleri gözlemlenmiştir.

K1 ‘Etkisinin olduğunu düşünmüyorum’

K10 ‘Elbette ki vardır. Eşinizin yanında olduğunuzu ona hissettirirseniz eğer stres olmayacaktır. Stressiz bir insan da aslında sağlıklı bir insan olacağından dolayı annenin sütüne daha iyi yansır.’

K8 ‘Kavga veya herhangi bir şiddetli geçimsizlik durumunda annede süt kesilmesi olabileceğini düşünüyorum. Kadınların üzüldüğünde sütünün kesildiğini duymuştum. Bunun olmaması içinde eşine destek verip yanında olması, yardım edilmesi lazım.’

Tema 4. “Babaların Bakıma Katılımının Ebeveyn-Bebek Bağına Etkileri” teması altında katılımcıların büyük çoğunluğunun babaların bebek bakıma katılımı ile anne-baba-bebek ilişkisindeki bağ olumlu etkilenmesine yönelik ifadeleri gözlemlenmektedir. Aynı zamanda katılımcıların babanın bebek bakıma katılımı ile anne-baba ve baba-bebek ilişkisinin de olumlu etkileneceğine yönelik ifadeleri elde edilen bulgular arasındadır. Bir katılımcı ifadelerinde babanın bakıma katılımı ile annenin sorumluklarının azalmasından ve bunun sonucu olarak bebek ile olan bağının güçlenmesinden bahsetmiştir.

Elde edilen bulgulara göre “Annelerin Yaşayabileceği Zorluklar Sebepli Desteğin Gerekliliği” kodu ile ifadeleri kodlanmış olan katılımcıların aynı zamanda bebeğin bakıma katılmak istedikleri, babanın bebek bakıma katılımı ile anne-baba-bebek bağının olumlu etkilendiğini düşündükleri ve eş desteğinin emzirmede olumlu bir etkisinin bulunduğunu düşündüklerine dair bulgular saptanmıştır.

Bebeğin bakıma katılmak istediklerini ifade eden katılımcıların aynı zamanda eş desteğinin emzirmede olumlu bir etkisinin bulunduğunu ve babanın bebek bakıma katılımı ile anne-baba-bebek bağının olumlu etkilendiğine yönelik ifadeleri bulunmaktadır.

“Eş Desteğinin Emzirmede Olumlu Etkisinin Bulunması” kodu ile ifadeleri kodlanan katılımcıların “Babaların Bakıma Katılımı ile Bağın Olumlu Etkilenmesi” kodu ile de kodlanmış ifadeleri olduğu gözlemlenmektedir.

K2’ Aynı zamanda çocuğun bunu ne kadar hissedip hissedemeyeceğini bilmiyorum ama çocuk açısından da bu süreç böyle devam ettiği sürece anne ve babasının benimsemesi daha hızlı olabilir bence onun dışında işte sevgi bağının güçlenebileceğini düşünüyorum.’

Ayrıca çocukla babanın daha fazla zaman geçirmesi daha güçlü bir bağ kurmasına sağlayacağını düşünüyorum.

K5’ Anne ve eş arasındaki samimiyeti birbirine olan güvenini ve yük değil de daha doğrusu iş bölümü yapmanın daha iyi nasıl desem ilişkiler sağlayacağını düşünüyorum ‘

Tartışma

Bu çalışmada erkek üniversite öğrencilerinin bebek bakımı algıları incelenmiş ve sonuçlar geleceğin babalarının bebek bakımıyla ilgili genel bir anlayışa sahip olduklarını ortaya koymuştur. Katılımcılar, özellikle eş desteği, bebek bakımı, emzirme ve ebeveyn bağlılığı gibi konular üzerinde yoğunlaşmıştır. Katılımcı ifadeleri, eş desteğinin doğum sonrası dönemde anneler için hem duygusal hem de fiziksel anlamda önemli bir unsur olarak

algılandığını göstermektedir. Çalışma sonuçlarıyla benzer biçimde, literatürde de doğumdan sonra erkeklerin eş desteğinde bulunmalarının hem kadının hem de erkeğin sağlığını olumlu yönde etkilediği belirtilmektedir.^{15,16} Eş desteğinin doğum sonrası depresyon riskini azalttığı, annenin ruhsal iyilik halini güçlendirdiği ve ebeveyn-çocuk ilişkisine olumlu yansıdığı belirtilmektedir.^{24,25} Bu bulgular, aile içi desteğin ve eşin aktif rolünün annelik sürecinde önemli bir koruyucu faktör olduğunu göstermektedir. Eşin anlayışlı, ilgili ve yardımcı tutumu, kadınların kendilerini daha güçlü hissetmelerine, doğum sonrası döneme uyumlarının kolaylaşmasına ve ebeveynlik rollerine güvenle adapte olmalarına katkı sağlamaktadır. Ayrıca, gelecekteki babaların eşlerine destek olarak toplum sağlığını olumlu yönde etkileyebilecekleri ve toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı bir yaklaşım geliştirebilecekleri düşünülmektedir.

Katılımcılar, babaların bebek bakımına katılımını ebeveynliğin doğal bir sorumluluğu olarak görmekle birlikte, toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle bazı durumlarda bu sürece sınırlı katılımın gerçekleştiğini ifade etmiştir. Babaların bakım sürecine aktif olarak katılması, kadınların yükünü hafifletmekte, ebeveynlik görevlerinin dengeli paylaşımını sağlamaktadır. Araştırma bulguları, literatürdeki diğer çalışmalarla paralellik göstermektedir. Hindistan'da yapılan bir çalışmada erkeklerin %82'si bebek bakımına yönelik olumlu tutum sergilerken, yalnızca %24'ü aktif olarak bakım sürecine katılmıştır.²⁶ Babaların bakım sürecinde aktif rol almasının hem aile içi iletişimi güçlendirdiği hem de ebeveyn psikolojik iyi oluşu etkilediği bildirilmektedir.²⁷⁻²⁹ Erkeklerin genellikle karar verici, finansal destek sağlayıcı ve sağlık hizmetlerine erişimde kolaylaştırıcı roller üstlendiğini; doğrudan bakım ve günlük destek sorumluluklarının ise çoğunlukla kadınlara bırakılabilmektedir. Erkeklerin bakım sürecine katılım düzeyi, eğitim seviyesi, genç yaş ve sosyoekonomik durum gibi faktörlerden de etkilenmektedir.^{30,31} Ayrıca bebek bakımında erkeklerin daha etkin rol

almalarının önünde kültürel ve toplumsal engeller bulunmaktadır. Birçok toplumda bebek bakımı "kadın işi" olarak görülmekte; erkeklerin aktif katılımı ise "zayıflık" ya da "kadın tarafından yönetilme" olarak algılanabilmektedir.³² Toplumsal baskılar, geleneksel cinsiyet rolleri ve erkek dostu olmayan sağlık sistemleri de bu süreci sınırlandırmaktadır.³³ Bazı erkekler, eşlerini sağlık merkezine götürmek, finansal destek sağlamak veya acil durumlarda karar vermek gibi dolaylı destek yollarına yönelmektedir.³⁴ Oysa ki erkeklerin bakım sürecinde aktif rol alması hem aile içi iletişimi güçlendirdiği hem de ebeveyn psikolojik iyi oluşu etkilediği bildirilmektedir.²⁷⁻²⁹ Bu sonuçlar, toplumsal normların değişimiyle birlikte erkeklerin ebeveynlik sürecinde daha aktif roller üstlendiğini göstermektedir.

Araştırmada katılımcıların doğum sonrası eş desteği ve emzirme sürecine yönelik algıları incelendiğinde, eş desteği ile annenin emzirme süreci arasında doğrudan bir ilişki olduğu düşüncesi öne çıkmıştır. Literatürde bu ilişkiyi destekleyen çalışmalar bulunmaktadır.^{17,35} Hatta Dünya Sağlık Örgütü'nün Dünya Emzirme Haftası'nın 'Ebeveynleri Güçlendirin, Emzirmeyi Etkinleştirin'³⁶; 'Emzirmeyi Koruyun: Paylaşılan Bir Sorumluluk'³⁶ ve 'Çalışan Ailelere Yardım Edin, Emzirmeyi Etkinleştirin'³⁷ temalarıyla konuyu destekler niteliktedir. Bununla birlikte, bazı babalar eşlerinin emzirme sürecine destek olma konusunda kendilerini yeterli hissetmemekte veya bebek bakımından dışlanmışlık hissi yaşayabilmektedir.³⁸ Çalışmamızda erkek üniversite öğrencilerinin doğum sonrası dönemde eş desteğinin emzirme sürecine katkı sağlayacağına inandıkları görülmüştür. Bu bulgu, henüz babalık deneyimi olmayan genç erkeklerin bile annelerin emzirme sürecinde psikososyal desteğin önemini kavradıklarını ortaya koymaktadır. Katılımcıların ifadeleri, toplumsal cinsiyet rollerinde giderek daha eşitlikçi bir yaklaşımın benimsendiğini göstermesi açısından dikkat çekicidir. Bununla birlikte, bazı katılımcıların kendilerini bu desteği sağlamaya hazır hissetmediklerini dile getirmeleri, babaların doğum ve emzirme süreçlerinde daha etkin rol üstlenebilmeleri için önleyici eğitim ve

danışmanlık programlarının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Literatürde, eş desteğinin emzirme sürecinde önemli bir belirleyici olduğu ve babaların aktif katılımının emzirme süresini uzattığı, anne memnuniyetini artırdığı ve süt üretimini olumlu etkilediği belirtilmektedir.^{39,40} Babaların bilgilendirilmesi ve sürece dahil edilmesi, annenin özgüvenini ve motivasyonunu artırarak emzirme deneyimini güçlendirmektedir.⁴¹ Ayrıca, eğitim yoluyla desteklenen babalık rolü, yalnızca annenin yükünü hafifletmekle kalmamakta, aynı zamanda ebeveynlik sürecinde ortak bir sorumluluk bilinci oluşturulmasına katkı sağlamaktadır.. Bu nedenle, doğum öncesi ve sonrası dönemde baba adaylarına yönelik farkındalık artırıcı eğitimlerin yaygınlaştırılması, emzirme başarısını desteklemede önemli bir adım olacaktır.

Katılımcılar, babaların bebek bakımına katılımının ebeveyn-bebek bağına güçlendirdiğini ve babaların ebeveynlik rollerine daha hızlı uyum sağlayabileceğini belirtmiştir. Babaların aktif katılımı yalnızca bebekle olan duygusal yakınlığı artırmakla kalmamakta, aynı zamanda annenin stres düzeyini azaltarak dolaylı yoldan anne-bebek bağına da olumlu etkilemektedir. Literatürde de babaların bakım sürecine erken dönemde dahil olmalarının güvenli bağlanmayı desteklediği ve çocukların duygusal gelişimini olumlu yönde etkilediği belirtilmektedir.^{9,42} Eğitim ve destek alan babalar, bağlanma ölçeklerinde daha yüksek puanlar almıştır.^{9,42} Bu bulgular, ebeveynlik sürecinde babaların katılımının sadece pratik değil, psikososyal açıdan da kritik bir öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Babaların bebek bakımına katılması hem anne hem de baba sağlığı için olumlu yönleri olan, toplum sağlığını dolayısı ile etkileyen bir durumdur. Toplumdaki bireylerin yaşamı üzerinde kısa ve uzun süreli etkileri bulunmaktadır. Kadınlar kendilerini desteklenmiş, rahat ve güvende hissettiklerinde olumlu doğum sonu süreci deneyimlemektedir. Bu çalışmada geleceğin babalarının bebek bakımına katılıp eşlerini desteklemeleri üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Erkekler, bu süreçte eşlerini destekleyeceklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca

bebek bakımında annelere yardımcı olacaklarını ve çeşitli bebek bakım uygulamalarını üstleneceklerini belirtmişlerdir. Emzirme sürecinde de eşlerine destek olacaklarını dile getirmişlerdir. Tüm bu uygulamaların ebeveyn-bebek bağlılığını artıracağına inandıklarını vurgulamışlardır. Bu doğrultuda sağlık profesyonellerinin erkekleri evlilik sonrası danışmanlık, gebe okulları, özel kuruluşlar tarafından online ya da yüz yüze baba-bebek bakımı ile ilgili eğitim, seminer konularına daha fazla dahil etmeleri ve bu konularda daha fazla bilgilendirme yapmaları gerekmektedir.

Araştırmanın kısıtlılıkları: Bu çalışma tek merkezde erkek öğrencilerin düşüncelerini kapsamaktadır. Farklı üniversitede öğrenim gören erkeklerin düşünceleri farklılık gösterebilir. Bu durum sonuçların genellenebilirliğini kısıtlamaktadır. Araştırma sonuçları erkeklerin bebek bakımı ile ilgili görüşlerinin anlaşılmasına katkıda bulunmuş olsa da gelecekte daha büyük ve çok merkezli örneklem gruplarını içeren araştırmalar yapılmalıdır.

Yazar katkıları: SB: Kavramsallaştırma, biçimsel analiz, araştırma, yöntem geliştirme, kaynak temini, yazılım, danışmanlık, doğrulama, görselleştirme, yazım - özgün taslak, yazım - gözden geçirme ve düzenleme. FRŞ: Kavramsallaştırma, yazılım, görselleştirme, yazım - özgün taslak, yazım - gözden geçirme ve düzenleme. Sİ: Kavramsallaştırma, veri düzenleme, danışmanlık, yazım - özgün taslak, yazım - gözden geçirme ve düzenleme. İÇ: Kavramsallaştırma, veri düzenleme, danışmanlık, yazım - özgün taslak, yazım - gözden geçirme ve düzenleme. ÜA: Kavramsallaştırma, veri düzenleme, danışmanlık, yazım - özgün taslak, yazım - gözden geçirme ve düzenleme.

Çıkar çatışması: Çalışma hazırlanırken; veri toplanması, sonuçların yorumlanması ve makalenin yazılması aşamalarında yazarların herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Mali destek: Bu çalışmanın hiçbir aşamasında herhangi bir kurumdan veya kişiden herhangi bir mali destek alınmamıştır.

Teşekkür: Çalışmaya katılarak bilimsel sürece katkıda bulunan tüm öğrencilere içtenlikle teşekkür ederiz.

Kaynaklar

1. Savaş G. Türkiye’de yaşayan bireylerin toplumsal cinsiyet eşit (siz) liği algısı-Gender (In) equality perception of individuals living in Turkey. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*. 2018;1(2):101-121.
2. Lazarus BA, Nnana OO, Tiku OT. Modernization, changes, and crisis in family structure and roles: Implications for socialwork intervention. *Multi- Disciplinary Journal of Research and Development Perspectives*. 2024;13(1)
3. Cinel NÖ, Şahin FT. Babaların kendilerinin ve babalarının babalık rollerine bakış açılarının incelenmesi. *Uluslararası Beşerî Bilimler ve Eğitim Dergisi*. 2021;7(15):107-129.
4. Akduman G, Hatipoğlu Z. Kim Bu Z Kuşağı? *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*. 2021;5(9):203-226.
5. Akgül H. X, Y ve Z kuşağı bireylerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *International Journal of Educational Spectrum*. 2022;4(1):31-42. doi:10.47806/ijesacademic.1039180
6. Bayer A. Modernleşme sürecinde aile: Değişen annelik ve babalık. *Tevilat*. 2020;1(1):35-60.
7. Roberts MY, Curtis P, Estabrook R, et al. Talking tots and the terrible twos: Early language and disruptive behavior in toddlers. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*. 2018;39(9):709-714.
8. Kınık E, Özcan H. Maternal bağlanmayı etkileyen faktörler ve primiparlarda maternal bağlanma durumu. *Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi*. 2020;2(1):47-53.
9. Yıldırım F, Şahin E. Does father involvement affect attachment and maternal depression and quality of life?: a randomized controlled trial. *Family Practice*. 2025;42(3):cmf024. doi:10.1093/fampra/cmf024.
10. Kato T, Fujii M, Kanatani K, et al. Paternal involvement in infant care and developmental milestone outcomes at age 3 years: the Japan Environment and Children’s Study (JECS). *Pediatric Research*. 2024;95(3):785-791. doi:10.1038/s41390-023-02723-x.
11. Small A, Kavanagh SA, Macdonald JA, Di Manno L, Wynter K. Father Involvement in Pregnancy and Postnatal Care: Combined Perspectives of Fathers, Mothers, and Service Providers. *Nursing & Health Sciences*. 2025;27(2):e70105. doi:10.1111/nhs.70105
12. Mhango P, Nyondo-Mipando AL. Factors influencing fathers’ involvement in the care of hospitalized preterm newborns in Balaka, Malawi. *BMC pediatrics*. 2023;23(1):432. doi:10.1186/s12887-023-04253-1
13. Polit DF, Beck CT. *Nursing research: Principles and methods*. Lippincott Williams & Wilkins; 2004.
14. Altunışık R, Coşkun R, Bayraktaroğlu S, Yıldırım E. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. 2007;
15. Köse Tuncer S, Kaloğlu Binici D. The correlation between spousal support and postpartum depression in fathers. *Perspectives in Psychiatric Care*. 2022;58(4):2407-2413.
16. Zhang Y, Razza R. Father involvement, couple relationship quality, and maternal postpartum depression: the role of ethnicity among low-income families. *Maternal and Child Health Journal*. 2022;26(7):1424-1433. doi:10.1007/s10995-022-03407-4
17. Zeng J, Zheng Q-X, Wang Q-S, et al. Father support breastfeeding self-efficacy positively affects exclusive breastfeeding at 6 weeks postpartum and its influencing factors in Southeast China: a multi-centre, cross-sectional study. *BMC Public Health*. 2024;24(1):2698. doi: 10.1186/s12889-024-20136-1
18. Yıldırım A, Şimşek H. *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. SeçkinYayıncılık; 2013.
19. Braun V, Clarke V. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*. 2006;3(2):77-101. doi:10.1191/1478088706qp063oa
20. Elo S, Kyngäs H. The qualitative content analysis process. *Journal of advanced nursing*. 2008;62(1):107-115. doi: 10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x
21. Saldaña J. *The coding manual for qualitative researchers*. SAGE Publication; 2021.
22. Thomas DR. A general inductive approach for analyzing qualitative evaluation data. *American journal of evaluation*. 2006;27(2):237-246. doi:10.1177/1098214005283748
23. Boyatzis RE. *Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development*. Sage; 1998.
24. Vatansever Z. *Erişkin bağlanma biçimlerinin doğum sonrası depresyon anksiyete üzerindeki*

- etkisi ve sosyal desteğin bu ilişkideki moderatör rolü. Işık Üniversitesi; 2017
25. Kolukırcık Ü, Şimşek H, Ergör A. Doğum sonrası dönemdeki annelerde depresif belirtilerle ilişkili etmenler: Toplum tabanlı kesitsel bir çalışma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 2019;33(1):1-8. doi:10.5505/deutfd.2019.30092
 26. Nimi T, Jisha J, Sheela SN. Attitude and involvement of men in postnatal and baby care. *Int J Appl Res* ;. 2018;4(10):437-441.
 27. Rudelli N, Straccia C, Petitpierre G. Fathers of children with autism spectrum disorder: Their perceptions of paternal role a predictor of caregiving satisfaction, self-efficacy and burden. *Research in Autism Spectrum Disorders*. 2021;83:101744. doi:10.1016/j.rasd.2021.101744
 28. Song L, Wang X. Father involvement and child social adjustment: The chain mediating effects of the father-child relationship and mother marital satisfaction. *Infant Mental Health Journal*. 2025;doi:10.1002/imhj.70017
 29. Zhang S, Hwang H-S. The Relations between Father-Perceived Family Strength and Maternal Gatekeeping in Chinese Families—Focusing on the Dual Mediation Effect of Father Involvement and Mutual Communication. *Behavioral Sciences*. 2023;13(12):968. doi:10.3390/bs13120968
 30. Waseghi F, Nasiri S, Moravveji S, Karimian Z. Attitude and participation of men regarding prenatal care, childbirth, and postpartum care in Kashan City, Iran. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*. 2021;26(4):368-371. doi:10.4103/ijnmr.IJNMR_140_20
 31. Swetha T, Roseline V, Shivaswamy M. Knowledge and perception of men about postnatal care: community based study. *Hindu*. 2019;172:43. doi:10.33545/comed.2019.v2.i2c.69
 32. Gibore NS, Bali TA. Community perspectives: An exploration of potential barriers to men's involvement in maternity care in a central Tanzanian community. *PloS one*. 2020;15(5):e0232939. doi:10.1371/journal.pone.0232939
 33. Chiang RKQ, Shorey S. Men's experiences of antenatal care services in low-income and middle-income countries: A qualitative systematic review. *Birth*. 2023;50(2):276-286. doi:10.1111/birt.12688
 34. Greenspan JA, Chebet JJ, Mpembeni R, et al. Men's roles in care seeking for maternal and newborn health: a qualitative study applying the three delays model to male involvement in Morogoro Region, Tanzania. *BMC pregnancy and childbirth*. 2019;19(1):293. doi:10.1186/s12884-019-2439-8
 35. Leng RNW, Shorey S, Yin SLK, Chan CPP, He H-G. Fathers' involvement in their wives'/Partners' breastfeeding: a descriptive correlational study. *Journal of Human lactation*. 2019;35(4):801-812. doi:10.1177/0890334419830988
 36. WHO. *World Breastfeeding Trends Initiative*. 2021. <https://www.emro.who.int/jor/jordan-news/world-breastfeeding-week-protect-breastfeeding-a-shared-responsibility.html>. 2021.
 37. WHO. *Let's make breastfeeding and work, work!* 2023. <https://www.who.int/campaigns/world-breastfeeding-week/2023>. 2023.
 38. Bennett AE, McCartney D, Kearney JM. Views of fathers in Ireland on the experience and challenges of having a breast-feeding partner. *Midwifery*. 2016;40:169-176. doi:10.1016/j.midw.2016.07.004
 39. Abbass-Dick J, Brown HK, Jackson KT, Rempel L, Dennis C-L. Perinatal breastfeeding interventions including fathers/partners: A systematic review of the literature. *Midwifery*. 2019;75:41-51. doi:10.1016/j.midw.2019.04.001
 40. Zhou S-s, Lu J, Qin A, et al. The role of paternal support in breastfeeding outcomes: a meta-analytic review. *International Breastfeeding Journal*. 2024;19(1):84. doi:10.1186/s13006-024-00694-1.
 41. Bich TH, Hoa DTP, Ha NT, Vui LT, Nghia DT, Målqvist M. Father's involvement and its effect on early breastfeeding practices in Viet Nam. *Maternal & child nutrition*. 2016;12(4):768-777. doi: 10.1111/mcn.12207
 42. Mirlashari J, Holsti L, Ranjbar H, Sanjari M, Morovati F, Ameri ZD. The Impact of Involvement of Father's with Preterm Newborns on their Paternal-Infant Bonding and Self-Efficacy: non-randomized clinical trial. 2020;doi:10.21203/rs.3.rs-35486/v1